

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет бізнесу та права

(повне найменування факультету)

Кафедра підприємництва, торгівлі та логістики

(повне найменування кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА
(НА МАТЕРІАЛАХ ТЗОВ «АЛФАІНТЕРПЛАСТ»)

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(цифр і назва спеціальності)

освітня програма Економіка підприємства

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти

Групи ПТБ(ЕП)З-41

БОРІЩУК Дарина Юріївна

(підпис)

Керівник:

д.е.н., професор

Ковальська Любов Леонідівна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу

допущено до захисту

«___» _____ 2024 р.

К.е.н., доцент

Гарант освітньої програми:

Камінська Ірина Миколаївна

Луцьк – 2024 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права

Кафедра підприємництва, торгівлі та логістики

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітня програма: Економіка підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«___» _____ 202_ р.

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВИТИ

Боріщук Дарина Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Покращення фінансового стану підприємства (на матеріалах ТЗОВ «Алфаінтерпласт»)»

Керівник роботи: д.е.н., професор Ковальська Л.Л.

затверджені наказом закладу вищої освіти від «30» грудня 2023 р. № 493/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи «___» _____ 2024 р.

3. Вихідні дані до роботи бухгалтерська та статистична звітність, нормативно-правові документи, законодавча база, літературні джерела інформації тощо.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити): ВСТУП. РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА. РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА. ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ. СПИСОК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ. ДОДАТКИ.

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу:

Лист 1. Аналіз основних економічних показників діяльності ТЗОВ «Алфаінтерпласт»

Лист 2. Вихідні дані для розрахунку показників ліквідності підприємства за 2021-2023 року, тис.грн. Показники ліквідності ТЗОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021-2023 років

Лист 3. Вихідні дані для аналізу показників фінансової стійкості та платоспроможності ТЗОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021-2023 років, тис. грн. Аналіз показників фінансової стійкості та платоспроможності ТЗОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021-2023 років

Лист 4. Вихідні дані для аналізу показників ділової активності ТЗОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021-2023 років, тис. грн.

Лист 5. Аналіз показників ділової активності ТЗОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021-2023 років

Лист 6. Оцінка фінансових результатів та показники рентабельності діяльності підприємства

Лист 7. Показники ефективності реалізації проєкту

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Теоретичний розділ</i>	<i>Ковальська Л.Л.</i>		
<i>Аналітичний розділ</i>	<i>Ковальська Л.Л.</i>		
<i>Висновки та пропозиції</i>	<i>Ковальська Л.Л.</i>		
<i>Нормоконтроль</i>	<i>Хомяк П.В.</i>		

7. Дата видачі завдання 01 вересня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1.	<i>Обґрунтування теми</i>	<i>до 29.09.2023</i>	<i>Виконано</i>
2.	<i>Огляд літератури із досліджуваної проблеми</i>	<i>до 28.10.2023</i>	<i>Виконано</i>
3.	<i>Теоретичний розділ</i>	<i>до 29.12.2023</i>	<i>Виконано</i>
4.	<i>Аналітичний розділ</i>	<i>до 09.03.2024</i>	<i>Виконано</i>
5.	<i>Висновки та пропозиції</i>	<i>до 30.03.2024</i>	<i>Виконано</i>
6.	<i>Формування списку використаних джерел</i>	<i>до 13.04.2024</i>	<i>Виконано</i>
7.	<i>Формування додатків</i>	<i>до 04.05.2024</i>	<i>Виконано</i>
8.	<i>Оформлення ілюстративного матеріалу</i>	<i>до 11.05.2024</i>	<i>Виконано</i>
9.	<i>Нормоконтроль</i>	<i>до 01.06.2024</i>	<i>Виконано</i>
10.	<i>Інструментальна перевірка на академічній плагіат</i>	<i>до 04.06.2024</i>	<i>Виконано</i>
11.	<i>Представлення кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту</i>	<i>до 06.06.2024</i>	<i>Виконано</i>

Здобувач вищої освіти

_____ (підпис)

Борішук Д.Ю.

_____ (прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (підпис)

Ковальська Л.Л.

_____ (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Боріщук Д.Ю. Покращення фінансового стану підприємства (на матеріалах ТзОВ «Алфаінтерпласт»). Рукопис.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Економіка підприємства» спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2024.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з вступу, двох розділів, висновків і пропозицій, перелік джерел посилання, додатків.

Кваліфікаційна робота присвячена питанням покращення фінансового стану підприємства.

У першому розділі роботи проведено теоретичні дослідження сутності фінансового стану підприємства. Наведено систему показників оцінки фінансового стану підприємства. Представлено систему управління фінансовим станом підприємства.

У другому розділі роботи наведено загальну характеристику діяльності підприємства, проаналізовано основні показники діяльності підприємства. Здійснено аналіз та оцінку фінансового стану підприємства. Проведено оцінку прибутку та рентабельності діяльності підприємства.

У висновках та пропозиціях узагальнено результати дослідження, обґрунтовано напрями покращення фінансового стану підприємства та здійснено оцінку їх ефективності.

Ключові слова: підприємство, фінансовий стан, прибуток, рентабельність, ліквідність, платоспроможність.

ANNOTATION

Borishchuk D.Yu. Improvement of the financial condition of the enterprise (based on the materials of Alphainterplast LLC). Manuscript.

Bachelor's qualification work of OP "Economics of enterprise" specialty 076 Entrepreneurship, trade and exchange activity. Lutsk National Technical University. Lutsk, 2024.

The bachelor's qualification work consists of an introduction, two sections, conclusions and proposals, a list of reference sources, appendices.

The qualification work is devoted to improving the financial condition of the enterprise.

In the first section of the work, theoretical studies of the essence of the financial state of the enterprise were carried out. A system of indicators for assessing the financial state of the enterprise is presented. The system of managing the financial state of the enterprise is presented.

In the second section of the work, the general characteristics of the enterprise's activity are given, the main indicators of the enterprise's activity are analyzed. An analysis and assessment of the company's financial condition was carried out. An assessment of the profit and profitability of the enterprise was carried out.

In the conclusions and proposals, the results of the research are summarized, directions for improving the financial condition of the enterprise are substantiated, and their effectiveness is evaluated.

Keywords: enterprise, financial condition, profit, profitability, liquidity, solvency.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Фінансовий стан підприємства: сутність та характеристика	9
1.2. Система показників оцінки фінансового стану підприємства	12
1.3. Управління фінансовим станом підприємства	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	20
2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз основних показників його діяльності	20
2.2. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства	23
2.3. Аналіз прибутку та рентабельності діяльності підприємства	30
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	36
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ	46
ДОДАТКИ	50

ВСТУП

Сучасні підприємства, які здійснюють діяльність в умовах воєнного стану вимагають кардинально нових підходів до управління нею у цілому, так і окремими економічними бізнес-процесами, ресурсами зокрема. Турбулентні умови середовища поглиблюють економічну кризу підприємств, призводять до зниження їх фінансової спроможності, а також успішного розвитку у перспективі. Керівники підприємств повинні знаходити оптимальні шляхи вирішення проблем, розробляти антикризові програми розвитку, превентивні заходи, які будуть адаптовані до умов сьогодення. У даному напрямі важливим є розробка фінансової політики, спрямованої на покращення фінансового стану підприємства, формування та розвитку його фінансового потенціалу, створення оптимальної структури капіталу, дебіторської та кредиторської заборгованостей. Адже саме від ефективної фінансової політики залежатиме результативність діяльності підприємства, його можливість масштабуватися у перспективі, а також довгострокове економічне зростання. Тому, актуальними постають питання покращення фінансового стану підприємства.

У науковій літературі досить ґрунтовно розглядаються питання сутності фінансового стану підприємства, показників оцінки фінансового стану підприємства, а також напрями удосконалення фінансового стану, адаптовані до специфіки діяльності конкретних підприємств. Серед таких досліджень варто виділити праці Білик М., Заніздра В., Кіндрат О., Коломієць Н., Крючко Л., Мішура В., Павленко О., Панасюк В., Поддєрьогін А., Солodka Т., Цал-Цалко Ю., Чепка В. та ін. Однак, і досі залишаються актуальними питання сутності, оцінки та пошуку напрямів покращення фінансового стану підприємства.

Метою написання кваліфікаційної роботи є пошук напрямів покращення фінансового стану підприємства.

Завдання дослідження полягали у наступному:

- дослідити сутність та навести характеристики фінансового стану підприємства;
- навести систему показників оцінки фінансового стану підприємства;
- дослідити систему управління фінансовим станом підприємства;
- навести загальну характеристику підприємства та його основні види діяльності;
- здійснити аналіз та оцінку основних економічних показників діяльності підприємства;
- здійснити аналіз та оцінку показників фінансового стану підприємства;
- провести аналіз та оцінку прибутковості та рентабельності діяльності підприємства;
- навести пропозиції по покращенню фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження є процес оцінки та покращення фінансового стану підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-прикладні підходи до оцінки та покращення фінансового стану підприємства.

Методи дослідження, які використовувались в процесі написання кваліфікаційної роботи бакалавра:

- узагальнення – при проведенні теоретичних досліджень фінансового стану підприємства;
- економічного аналізу – при здійсненні аналітичних досліджень фінансового стану підприємства;
- прогнозування – при визначенні прогнозної величини показників, які характеризують фінансовий стан підприємства.

Інформаційною базою дослідження були офіційна звітність підприємства ТЗОВ «Алфаінтерпласт», навчальні матеріали, періодичні видання, монографії, інтернет-ресурси.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Фінансовий стан підприємства: сутність та характеристика

Сучасні підприємства, які здійснюють діяльність в умовах воєнного стану вимагають кардинально нових підходів до управління нею у цілому, так і окремими економічними бізнес-процесами, ресурсами зокрема. Турбулентні умови середовища поглиблюють економічну кризу підприємств, призводять до зниження їх фінансової спроможності, а також успішного розвитку у перспективі. Керівники підприємств повинні знаходити оптимальні шляхи вирішення проблем, розробляти антикризові програми розвитку, превентивні заходи, які будуть адаптовані до умов сьогодення. У даному напрямі важливим є розробка фінансової політики, спрямованої на покращення фінансового стану підприємства, формування та розвитку його фінансового потенціалу, створення оптимальної структури капіталу, дебіторської та кредиторської заборгованостей. Адже саме від ефективної фінансової політики залежатиме результативність діяльності підприємства, його можливість масштабуватися у перспективі, а також довгострокове економічне зростання. Тому, актуальними постають питання покращення фінансового стану підприємства.

У науковій літературі досить ґрунтовно розглядаються питання сутності фінансового стану підприємства, показників оцінки фінансового стану підприємства, а також напрями удосконалення фінансового стану, адаптовані до специфіки діяльності конкретних підприємств. Серед таких досліджень варто виділити праці Білик М., Заніздра В., Кіндрат О., Коломієць Н., Крючко Л., Мішура В., Павленко О., Панасюк В., Поддєрьогін А., Солodka Т., Цал-Цалко Ю., Чепка В. та ін.

Проведені дослідження дозволили виділити два основних підходи до сутності поняття «фінансового стану» підприємства:

Ефективність використання фінансових ресурсів:

– «комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів» [1, 2, 3, 4];

– «сукупність показників, які відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, реальні й потенційні можливості підприємства» [5];

– «система фінансових відносин, що характеризується сукупністю показників, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів підприємства у певний період, а також його конкурентоспроможність та здатність підприємства фінансувати свою діяльність» [6];

– «рівень ефективності використання або збалансованості фінансових ресурсів на певний момент часу» [7].

Фінансова спроможність:

– «здатність підприємства фінансувати свою господарську діяльність» [8, 9, 10];

– «комплексне поняття, яке відображає рейтинг підприємства на фінансовому ринку, його кредито- і податкоспроможність і характеризується системою показників, які визначають на конкретну дату» [11];

– «реальна (на фіксований момент часу) та потенційна фінансова спроможність підприємства» [12];

– важлива характеристика потенціалу економічної діяльності підприємства при ринковому середовищі, репрезентація можливостей його економічних ресурсів на ринках капіталу та інвестицій» [13];

– «економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу» [14];

– «найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства, оскільки визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, оцінює ступінь гарантованості економічних інтересів самого підприємства та його партнерів із фінансових та інших відносин» [15];

– «реальна й потенційна фінансова спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою» [16];

– «складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика якості його діяльності» [17];

– «система фінансових відносин, що визначається сукупністю виробничо-господарських факторів та характеризується комплексом показників, що відображають наявність, ефективність розміщення й використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, а також його конкурентоспроможність та здатність підприємства фінансувати свою діяльність» [18];

– «стан економічного суб'єкта, що характеризується наявністю в нього фінансових ресурсів, забезпеченістю коштами, необхідними для господарської діяльності, підтримання нормального режиму праці та життя, здійснення грошових розрахунків з іншими економічними суб'єктами» [19].

Таким чином, фінансовий стан підприємства можна розглядати як його здатність забезпечити власну фінансову спроможність через ефективне використання усіх ресурсів, в т. ч. і фінансових. Фактично, підприємство повинне максимально використовувати усі наявні та потенційні можливості для забезпечення фінансової спроможності. Такими можливостями можуть бути поява нових ринків збуту, збільшення виробничих потужностей, зростання виробничої програми на запити споживачів, професійний розвиток персоналу, освоєння нових видів продукції та технологій і т. д. Вміння використати усі ці можливості

визначатиме успіх підприємства. Також важливим є раціональне використання наявних ресурсів: матеріальні, інформаційні, людські, фінансові, техніко-технологічні та ін. Результативність використання ресурсів корелюється із витратами підприємства, отриманням ним відповідного фінансового результату.

1.2. Система показників оцінки фінансового стану підприємства

Покращення фінансового стану підприємства, пошук шляхів забезпечення фінансової спроможності вимагає аналізу та оцінки його фінансового стану. Важливо визначитись із напрямками аналізу та оцінки фінансового стану підприємства системою показників, критеріями порівняння задля визначення наявних чи можливих проблем у забезпеченні фінансової спроможності. Основною метою аналізу та оцінки фінансового стану підприємства є виявлення сильних та слабких сторін забезпечення його фінансової спроможності, та на цій основі, пошук напрямів його покращення у перспективі.

В якості завдань оцінки можуть бути наступні:

- аналіз та оцінка фінансової результативності діяльності підприємства;
- аналіз та оцінка чистого фінансового результату діяльності підприємства;
- аналіз та оцінка показників, які характеризують різні види рентабельності діяльності підприємства;
- аналіз та оцінка ліквідності підприємства;
- аналіз та оцінка платоспроможності підприємства;
- аналіз та оцінка ділової активності підприємства;
- аналіз та оцінка фінансової стійкості підприємства;
- аналіз та оцінка фінансових результатів діяльності підприємства.

Зазвичай, аналіз та оцінка фінансового стану підприємства потребує наступних досліджень:

– дослідження показників фінансового стану підприємства по горизонталі – спрямоване на аналіз та оцінку динаміки фінансового стану, виявлення абсолютних та відносних відхилень, проблем у забезпеченні фінансової спроможності підприємства;

– дослідження показників фінансового стану підприємства по вертикалі – дозволяє оцінити внесок кожного елемента, який характеризує фінансовий стан підприємства у його загальній системі. Фактично, мова йде про визначення частки кожного виду доходу чи витрат у загальній структурі доходів та витрат підприємства;

– аналіз коефіцієнтів які характеризують фінансовий стан підприємства.

У даному випадку, підприємство веде та використовує наступні форми фінансової звітності:

- Ф.1. Баланс (Звіт про фінансовий стан)»;
- Ф.2. «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»;
- Ф.3. «Звіт про рух грошових коштів»;
- Ф.4. «Звіт про власний капітал»;
- Ф.5. «Примітки до річної фінансової звітності» [20, 21].

Група показників, які характеризують фінансовий стан підприємства наведено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1. Група показників, які характеризують фінансовий стан підприємства

Таким чином, у літературі виділяють 5 основних груп показників, які дозволяють оцінити фінансовий стан підприємства:

- показники майнового стану;
- показники ліквідності та платоспроможності;
- показники фінансової стійкості;
- показники ділової активності;
- показники прибутковості та рентабельності.

До показників майнового стану відносять:

- коефіцієнт зносу основних засобів;
- коефіцієнт придатності основних засобів;
- коефіцієнт оновлення основних засобів;
- коефіцієнт вибуття основних засобів.

Показники ліквідності та платоспроможності представлено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.– Показники ліквідності та платоспроможності [22, 23, 24]

Показники	Розрахункова формула	Нормативне (рекомендоване значення)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{a.l.} = \frac{ГК + ПФІ}{Поточні пасиви}$	0,2 ÷ 0,35
Коефіцієнт критичної ліквідності	$K_{к.л.} = \frac{ГК + ПФІ + ДЗ}{Поточні пасиви}$	0,7 ÷ 0,8
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	$K_{п.л.} = \frac{Поточні активи}{Поточні пасиви}$	1 ÷ 2

Аналіз показників ліквідності та платоспроможності, до яких відносять коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт критичної ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності, дозволяє оцінити здатність підприємства розрахуватися за своїми зобов'язаннями перед партнерами.

Показники фінансової стійкості наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2. – Показники фінансової стійкості [22, 23, 24]

Показники	Розрахункова формула	Нормативне (рекомендоване значення)
Власний оборотний капітал	$ВОК = \text{Поточні активи} - \text{Поточні пасиви}$	позитивне значення, збільшення
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$K_{ф.н.} = \frac{1П}{\text{Валюта балансу}}$	0,5
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{ф.з.} = \frac{2П + 3П + 4П + 5П}{\text{Валюта балансу}}$	-
Коефіцієнт фінансової стабільності	$K_{ф.ст.} = \frac{1П}{2П + 3П + 4П + 5П}$	$\geq 0,5$
Коефіцієнт фінансового ризику	$K_{ф.р.} = \frac{2П + 3П + 4П + 5П}{1П}$	-

Аналіз показників фінансової стійкості, якими є коефіцієнт фінансової незалежності / залежності, коефіцієнт фінансової стабільності, коефіцієнт фінансового ризику, дозволяє визначити наявність фінансових ризиків у діяльності підприємства та визначає його фінансову міцність.

Показники ділової активності наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3.– Показники ділової активності [22, 23, 24]

Показники	Розрахункова формула	Нормативне (рекомендоване значення)
1	2	3
Коефіцієнт обіговості активів	$K_{o.a.} = \frac{\text{Чиста виручка від реалізації}}{\text{середньорічна величина активів}}$	збільшення
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	$K_{o.o.z.} = \frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Середньорічна вартість основних засобів}}$	збільшення
Коефіцієнт обіговості запасів	$K_{o.з.ап.} = \frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Запаси}}$	збільшення
Тривалість одного обороту запасів	$T_{o.з.ап.} = \frac{360}{K_{o.з.ап.}}$	зменшення
Коефіцієнт обіговості дебіторської заборгованості	$K_{o.d.z.} = \frac{\text{Чиста виручка від реалізації}}{\text{Середньорічна клієнтська дебіторська заборгованість}}$	збільшення

Продовження таблиці 1.3

1	2	3
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	$T_{o.d.z.} = \frac{360}{K_{o.d.z.}}$	зменшення
Коефіцієнт обіговості кредиторської заборгованості	$K_{o.kr.z.} = \frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Середньорічна клієнтська кредиторська заборгованість}}$	зменшення
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	$T_{o.kr.z.} = \frac{360}{K_{o.kr.z.}}$	збільшення
Тривалість операційного циклу	$T_{o.ц.} = T_{o.zap.} + T_{o.d.z.}$	зменшення
Тривалість оборотності оборотних засобів (тривалість фінансово-експлуатаційного циклу)	$T_{o.o.z.} = T_{o.zap.} + T_{o.d.z.} - T_{o.kr.z.}$	зменшення

Аналіз показників ділової активності, до яких відносять коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності основних засобів, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, тривалість операційного циклу, тривалість оборотності оборотних засобів, дозволяє оцінити швидкість обертання капіталу самого підприємства та визначити тривалість циклу.

Показники рентабельності наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4. – Показники рентабельності [22, 23, 24]

Показники	Розрахункова формула	Нормативне (рекомендоване значення)
Рентабельність продукції	$R_{\text{прод.}} = \frac{ВП}{C_{РП}} \times 100\%$	збільшення
Рентабельність продажу	$R_{\text{в.пр.}} = \frac{ВП}{ЧВ_{\text{реал}}} \times 100\%$	збільшення
Рентабельність виробництва	$R_{\text{в}} = \frac{ЧП}{ОФ + ОЗ} \times 100\%$	збільшення
Рентабельність активів	$R_{\text{а}} = \frac{ЧП}{A_{\text{сер}}} \times 100\%$	збільшення
Рентабельність власного капіталу	$R_{\text{в.к.}} = \frac{ЧП}{ВК_{\text{сер}}} \times 100\%$	збільшення

Аналіз показників прибутковості та рентабельності, якими є валовий прибуток, чистий прибуток, рентабельність продукції, рентабельність виробництва, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, дозволяє оцінити фінансову результативність діяльності підприємства та його фінансово-економічну результативність в цілому.

У цілому, за допомогою даних показників можна здійснити аналіз та оцінку фінансового стану підприємства та визначити проблеми у його забезпеченні.

1.3. Управління фінансовим станом підприємства

Фінансовий стан підприємства є динамічним, зважаючи на виклики зовнішнього середовища та його внутрішній потенціал зокрема. Стабільність фінансового стану підприємства залежить від вміння ефективно управляти фінансами підприємства, його потоками, обирати методи, інструменти та інші важелі управління.

Серед принципів управління фінансовими потоками підприємства варто виділити наступні [25, 26]:

- системність – передбачає системне бачення процесів забезпечення стабільного фінансового стану підприємства;
- безперервність – передбачає неперервний процес оцінки фінансового стану;
- прозорість – аналіз та оцінка фінансового стану підприємства передбачає застосування прозорої системи фінансової звітності;
- універсальність – застосування загально визнаної (універсальної) системи показників для аналізу та оцінки фінансового стану підприємства;
- співставність – порівняння фактичних показників фінансового стану підприємства із нормативними значеннями та виявлення існуючих відхилень.

Функціями управління фінансовим станом підприємства є [27]:

- планування – передбачає встановлення планових та прогнозних значень показників фінансового стану, формування фінансової політики підприємства, обґрунтування вибору фінансової стратегії розвитку підприємства;
- організація – спрямована на забезпечення ефективної організації фінансових потоків підприємства, створення спеціалізованого фінансового відділу, центрів відповідальності за рухом фінансових потоків підприємства;
- аналіз – передбачає встановлення залежностей між показниками фінансового стану підприємства та чинниками впливу, виявлення тенденцій та динаміки показників фінансового стану, виявлення проблем у забезпеченні позитивного фінансового стану підприємства;
- мотивація – спрямована на стимулювання усього персоналу підприємства до забезпечення його фінансової спроможності;
- контроль – спрямований на виявлення відхилень від планових показників в процесі забезпечення фінансової спроможності підприємства.

Серед методів управління фінансовими станом підприємства варто виділити наступні [28]:

- планування та прогнозування – передбачення ймовірного фінансового стану підприємства у перспективі;
- регулювання – маневрування фінансовим станом підприємства, його трансформація відповідно до умов внутрішнього та зовнішнього середовищ;
- аудит та контроль – передбачає здійснення контролінгу фінансового стану підприємства, оцінка відхилень, усунення причин відхилень;
- економіко-статистичні методи – застосування економіко-математичного інструментарію для дослідження фінансового стану підприємства;
- розпорядчі – застосування системи наказів та розпоряджень щодо забезпечення фінансової спроможності підприємства.

Система управління фінансовим станом підприємства наведена на рисунку 1.2.

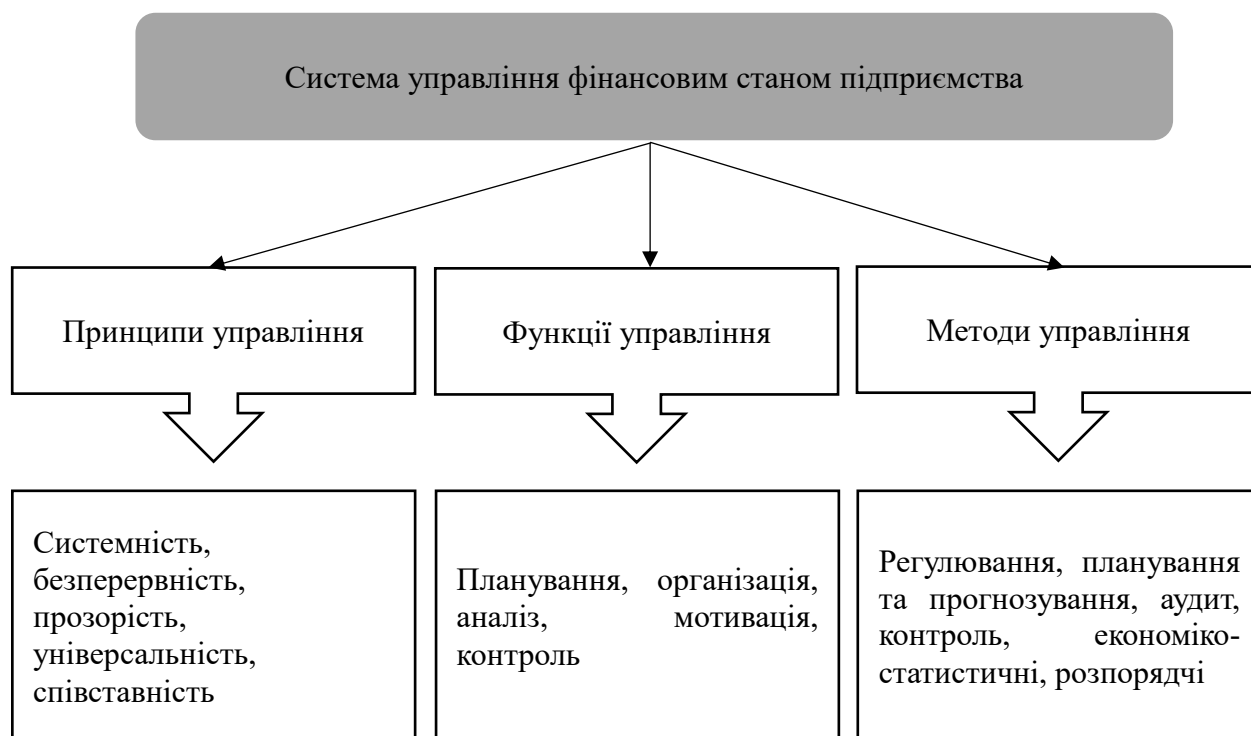

Рисунок 1.2. Система управління фінансовим станом підприємства

Використовуючи дану систему управлінських інструментів, підприємство зможе сформувати ефективну фінансову політику, розробити фінансову стратегію, і таким чином, забезпечити власну фінансову спроможність.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз основних показників його діяльності

ТзОВ «Алфаінтерпласт» є юридичною особою, яка має самостійний бухгалтерський баланс, власний розрахунковий та інші рахунки в банках України та за її межами, печатку, штампи і бланки із своєю назвою.

До основних видів діяльності підприємства відносяться: виробництво і реалізація продукції із пластичних мас: ящики для зберігання і транспортування хлібобулочних виробів, овочів та фруктів, м'яса та м'ясних виробів, пиво-безалкогольних та лікєро-горілочаних напоїв, молокопродуктів; Klinik камери; товари широкого вжитку тощо.

Основними видами діяльності Товариства є виробництво та реалізація продукції із пластичних мас, таких як:

- ящики для хлібобулочних виробів;
- ящики для овочів та фруктів;
- ящики для м'яса та м'ясних виробів;
- ящики для пиво-безалкогольних та лікєро-горілочаних напоїв;
- ящики для молокопродуктів;
- бочки;
- Klinik камери;
- товари широкого вжитку;
- пластикові плити.

Аналіз основних показників діяльності ТзОВ «Алфаінтерпласт» наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1. – Аналіз основних економічних показників діяльності

ТЗОВ «Алфаінтерпласт»

Показники	Роки			Абс. відхил., тис.грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./2021р.	2023р./2022р.	2022р./2021р.	2023р./2022р.
Власний капітал підприємства, тис. грн	14750	14750	14750	-	-	-	-
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн	45098	63319	70597	18221	7278	40,40	11,49
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	31321	47506	48367	16185	861	51,67	1,81
Валовий прибуток, тис. грн	13777	15813	22340	2036	6527	14,78	41,28
Чистий фінансовий результат (збиток), тис. грн	5970	7056	12123	1086	5067	18,19	71,81
Середньооблікова чисельність персоналу, чол.	25	20	21	-5	1	-20,00	5,00
Основні засоби, тис. грн	24933	22769	23423	-2164	654	-8,68	2,87
Середньорічна вартість оборотних коштів, тис. грн	30311	41041	47967	10730	6926	35,40	16,88
Середньорічна вартість капіталу, тис. грн.	55244	63810	71390	8566	7580	15,51	11,88
Матеріальні витрати, тис. грн	20985	33254	33856	12269	602	58,47	1,81
Матеріаломісткість, грн/грн	0,46	0,52	0,48	0,06	-0,04	13,04	-7,69
Фондовіддача, грн/грн	1,81	2,78	3,01	0,97	0,23	53,59	8,27
Продуктивність праці, тис. грн	1803	3165	3361	1362	196	75,54	6,19
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	2073	10724	6857	8651	-3867	417,32	-36,06
Кредиторська заборгованість, тис. грн	987	2460	473	1473	-1987	149,24	-80,77
Рентабельність власного капіталу, %	40,4	47,8	82,2	7,4	34,4	-	-
Рентабельність продукції, %	19,1	14,8	25,0	-4,3	10,2	-	-
Рентабельність підприємства, %	10,8	11,6	16,9	0,8	5,3	-	-

Представлені показники у таблиці 2.1 дозволяють зробити наступні висновки щодо ефективності діяльності підприємства за період 2021–2023 років. Власний капітал підприємства за аналізований період залишався сталим на рівні 14750 тис. грн. Як бачимо, виручка від реалізації продукції щороку зростала: у 2022 році значення цього показника складало 63319 тис. грн, що на 40% більше минулого року; у 2023 році цей показник зріс на 11% і склав 70597 тис. грн. Також, спостерігається зростання собівартості реалізованої продукції: у 2022 році таке зростання відмічається на рівні 51%; у 2023 році відбулося зростання на рівні 1%. Спостерігається тенденція зростання валового прибутку підприємства: у 2022 році у порівнянні з минулим періодом він зріс на 14%, а у 2023 році на 41%. Це позитивно вплинуло на отримання чистого фінансового результату діяльності підприємства, який у 2022 році становив 7056 тис. грн (на 18% більше 2021 року), а у 2023 році склав 12123 тис. грн (на 71% більше минулого періоду).

На підприємстві відбувається зниження чисельності персоналу підприємства з 25 осіб у 2021 році до 21 особи у 2023 році. Зростання виручки від реалізації продукції на фоні зниження чисельності персоналу позитивно вплинуло на показник продуктивності праці, який у 2022 році зріс на 75%, а у 2023 році на 6%.

На підприємстві у 2022 році відмічається зниження вартості основних засобів, де відносне відхилення склало 8%. Проте, у 2023 році їх вартість зросла на 11% і склала 71390 тис. грн. Незважаючи на такі коливання вартості основного капіталу підприємства, спостерігається щорічний ріст фондівіддачі (у 2022 році на 53%, а у 2023 році на 8%), що вказує на підвищення ефективного його використання.

Матеріальні витрати на період 2021–2023 років зростали: у 2022 році на 58%; у 2023 році на 1%. Показники ефективності використання матеріальних ресурсів мали різну динаміку. У 2022 році матеріаломісткість продукції знизилась, проте у 2023 році зростала. Можна зробити висновок про зниження ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства.

На підприємстві є дебіторська та кредиторська заборгованість, які у 2022 році суттєво зросли, однак у 2023 році спостерігається їх зниження.

2.2. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства

Проведемо аналіз та оцінку фінансового стану підприємства. Для цього скористаємось системою показників, які були наведені у першому розділі роботи. Спочатку проведемо аналіз показників. Які характеризують ліквідність підприємства, а саме: коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності. Розрахунок цих показників потребує використання первинних статистичних показників, які наведено у фінансовій звітності підприємства. Вихідні показники для розрахунку показників ліквідності підприємства наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2. – Вихідні дані для розрахунку показників ліквідності підприємства за 2021–2023 року, тис. грн.

Показники	Роки			Абс. відхил., тис. грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./2021р.	2023р./2022р.	2022р./2021р.	2023р./2022р.
Оборотні активи	30311	41041	47967	10730	6926	35,4	16,9
Поточні зобов'язання	987	2460	473	1473	-1987	149,2	-80,8
Запаси	3793	1504	3044	-2289	1540	-60,3	102,4
Гроші та їх еквіваленти	11641	11238	25336	-403	14098	-3,5	125,4

Наведені дані показують, що оборотні активи підприємства щороку зростають: їх вартість у 2022 році зросла на 35,4%, а у 2023 році зросла на 16,9%. Поточні зобов'язання підприємства у 2022 році мали тенденцію до зростання, їх вартість суттєво зросла, однак у 2023 році вони знизились на 80,8%. Запаси підприємства у 2022 році знизились на 60,3%, у 2023 році вони суттєво зросли. Гроші та їх еквіваленти також мали різну динаміку: у 2022 році вони знизились, а у 2023 році навпаки зросли.

Показники ліквідності ТзОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021–2023 років наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3. – Показники ліквідності ТзОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021–2023 років

Показники	Роки			Абс. відхил., тис. грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./2021р.	2023р./2022р.	2022р./2021р.	2023р./2022р.
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	30,71	16,68	101,41	-14,03	84,73	-45,7	507,9
Коефіцієнт швидкої ліквідності	26,87	16,07	94,97	-10,80	78,90	-40,2	490,9
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	11,79	4,57	53,56	-7,23	49,00	-61,3	1072,5

Коефіцієнт поточної ліквідності, який характеризує здатність підприємства відповідати за своїми поточними зобов'язаннями є досить високим та показує, що оборотні активи підприємства декілька раз перевищує його поточні зобов'язання. Також відмічається тенденція щорічного зростання значення цього показника. Коефіцієнт швидкої ліквідності підприємства, який характеризує його термінову здатність погасити свою заборгованість, щороку зростає і має досить високі показники. Динаміка показників ліквідності підприємства представлена на рисунку 2.1.

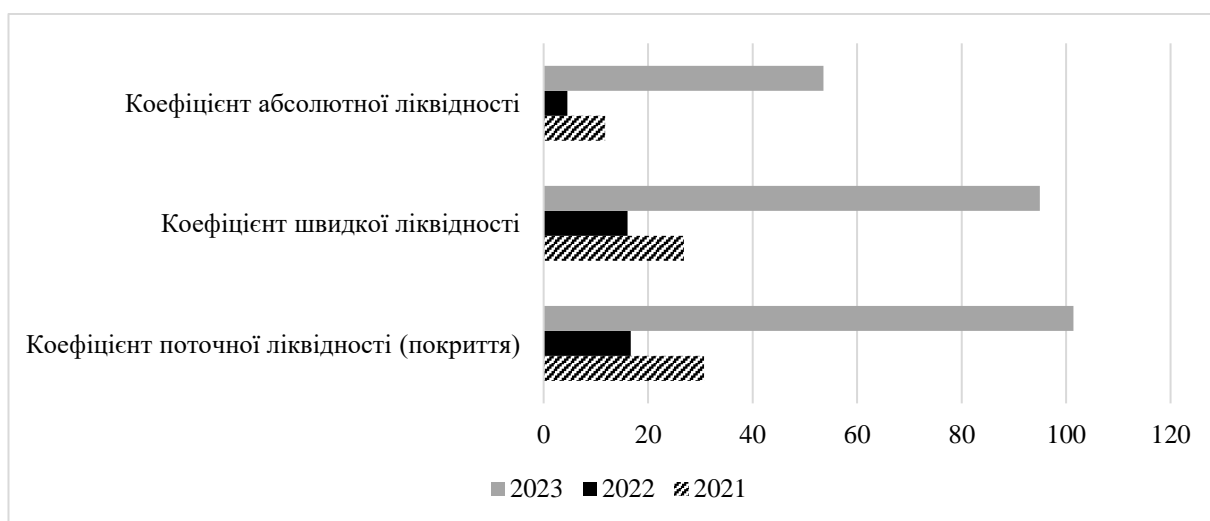

Рисунок 2.1. Динаміка показників ліквідності підприємства

Проведемо аналіз та оцінку показників фінансової стійкості підприємства. Вихідні показники для аналізу показників фінансової стійкості та платоспроможності наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.– Вихідні дані для аналізу показників фінансової стійкості та платоспроможності ТзОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021–2023 років, тис. грн.

Показники	Роки			Абс. відхил., тис. грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./2021р.	2023р./2022р.	2022р./2021р.	2023р./2022р.
Власний капітал підприємства	14750	14750	14750	0	0	0,0	0,0
Сума пасивів	55593	64818	74756	9225	9938	16,6	15,3
Довгострокові зобов'язання	151	346	474	195	128	129,1	37,0
Поточні зобов'язання	987	2460	473	1473	-1987	149,2	-80,8
Позиковий капітал	1138	2806	947	1668	-1859	146,6	-66,3
Активи	55593	64818	74756	9225	9938	16,6	15,3

Як бачимо, власний капітал підприємства залишався незмінним і становив 14750 тис. грн. Сума пасивів та активів підприємства щороку зростала. Також на підприємстві щорічно зростали довгострокові зобов'язання. Так, у 2022 році значення цього показника зросло на 129%, а у 2023 році – на 37%. Поточні зобов'язання підприємства мали різну динаміку. У 2022 році вони зросли на 146,6%, а у 2023 році знизились на 80,8%. Таким чином, позиковий капітал підприємства у 2022 році суттєво зріс, а у 2023 році знизився на 66,3%.

Коефіцієнт фінансової незалежності, який характеризує питому вагу власного капіталу у загальній структурі капіталу підприємства, показує, о підприємство на 20%-27% готове профінансувати заходи своїм власним капіталом. Фактично, можемо вести мову про недотримання нормативного значення цим показником. Коефіцієнт фінансової стабільності показує скільки гривень власного капіталу припадає на кожну гривню зобов'язань компанії. Аналіз показує, що значення цього коефіцієнта є досить високим і свідчить про стійку фінансову стабільність підприємства.

Таблиця 2.5. – Аналіз показників фінансової стійкості та платоспроможності ТзОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021–2023 років

Показники	Роки			Абс. відхил., тис. грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./2021р.	2023р./2022р.	2022р./2021р.	2023р./2022р.
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,27	0,23	0,20	-0,04	-0,03	-14,2	-13,3
Коефіцієнт фінансової стабільності	12,96	5,26	15,58	-7,70	10,32	-59,4	196,3
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,02	0,04	0,01	0,02	-0,03	111,5	-70,7
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	0,08	0,19	0,06	0,11	-0,13	146,6	-66,3

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу підприємства характеризує питому вагу його активів, які фінансуються за рахунок позикового капіталу. Як бачимо, значення даного показника є досить низьким та не відповідає нормативному значенню. Динаміка показників платоспроможності підприємства відображена на рисунку 2.2.

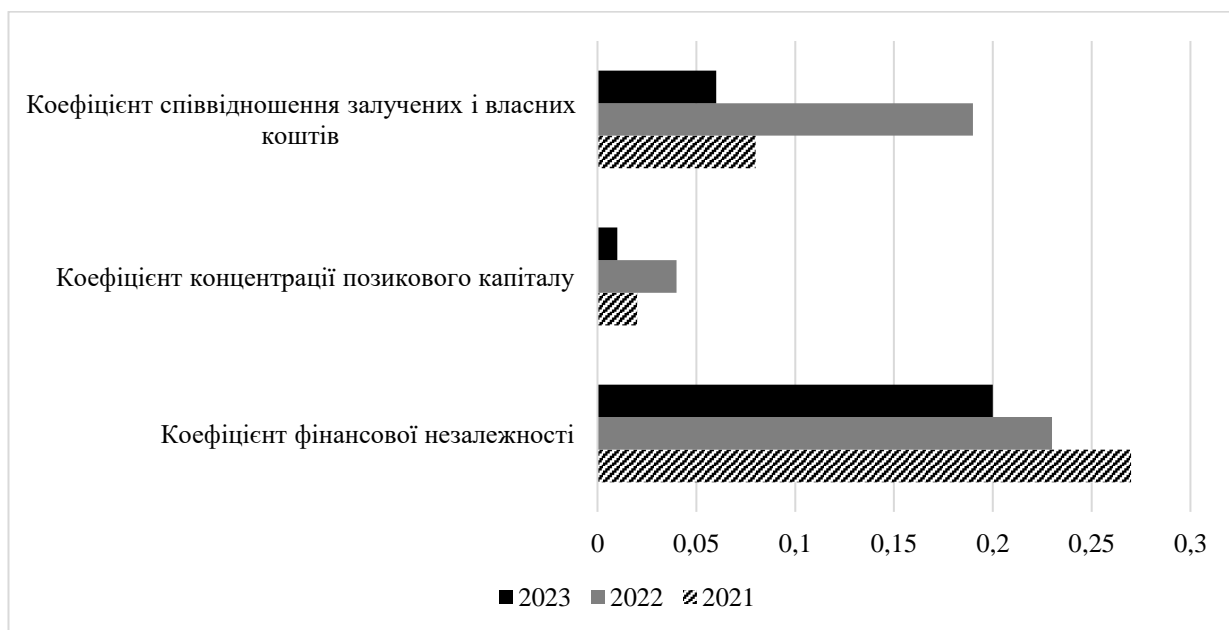

Рисунок 2.2. Динаміка показників платоспроможності підприємства

Проведемо аналіз та оцінку показників ділової активності підприємства. Вихідні дані для аналізу показників ділової активності ТзОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021–2023 років наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6. – Вихідні дані для аналізу показників ділової активності ТзОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021–2023 років, тис. грн.

Показники	Роки			Абс. відхил., тис. грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./2021р.	2023р./2022р.	2022р./2021р.	2023р./2022р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	45098	63319	70597	18221	7278	40,4	11,5
Середньорічний обсяг активів	55593	64818	74756	9225	9938	16,6	15,3
Собівартість реалізованої продукції	31321	47506	48367	16185	861	51,7	1,8
Середньорічна вартість запасів	3793	1504	3044	-2289	1540	-60,3	102,4
Середньорічна сума дебіторської заборгованості	2073	10724	6857	8651	-3867	417,3	-36,1
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	24933	22769	23423	-2164	654	-8,7	2,9
Середньорічна вартість оборотних коштів, тис. грн	30311	41041	47967	10730	6926	35,4	16,9

За результатами таблиці спостерігаємо щорічне зростання чистого доходу від реалізації продукції. У 2022 році значення цього показника зросло на 40,4%, у 2023 році на 11,5%. Вартість активів підприємства теж щороку зростає. У 2022 році можемо відмітити його зростання на 16,6%, а у 2023 році на 15,3%. Також відмічаємо щорічне зростання собівартості реалізованої продукції. У 2022 році значення цього показника зросло на 51,7%, а у 2023 році на 1,8%. Щодо вартості запасів, то у 2022 році вони суттєво знизилась, а саме на 60,3%; у 2023 році відмічаємо зростання вартості запасів підприємства на 102,4%. Дебіторська заборгованість підприємства, яка у 2022 році зазнала суттєвого зростання (у 4 рази), у 2023 році знизилась на 36,1%. Вартість основних засобів підприємства у

2022 році знизилась на 8,7%, а у 2023 році зросла на 2,9%. Водночас, відмічаємо щорічне зростання вартості оборотних коштів: у 2022 році на 35,4%, а у 2023 році на 16,9%.

Аналіз показників ділової ліквідності ТзОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021–2023 років наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7. – Аналіз показників ділової активності
ТзОВ «Алфаінтерпласт» за період 2021–2023 років

Показники	Роки			Абс. відхил., тис. грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./ 2021р.	2023р./ 2022р.	2022р./ 2021р.	2023р./ 2022р.
Коефіцієнт оборотності активів	0,81	0,98	0,94	0,17	-0,03	20,4	-3,3
Коефіцієнт оборотності запасів	11,89	42,10	23,19	30,21	-18,91	254,1	-44,9
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	21,75	5,90	10,30	-15,85	4,39	-72,9	74,4
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	1,49	1,54	1,47	0,05	-0,07	3,7	-4,6
Коефіцієнт оборотності основних засобів	1,81	2,78	3,01	0,97	0,23	53,7	8,4
Тривалість одного обороту активів, днів	443,78	368,52	381,21	-75,25	12,69	-17,0	3,4
Тривалість одного обороту запасів, днів	30,28	8,55	15,52	-21,73	6,97	-71,8	81,5
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів	16,55	60,97	34,97	44,42	-26,00	268,5	-42,7
Тривалість одного обороту обігових коштів, днів	241,96	233,34	244,60	-8,62	11,26	-3,6	4,8
Тривалість одного обороту основних засобів, днів	199,03	129,45	119,44	-69,58	-10,01	-35,0	-7,7

За результатами таблиці можемо зробити наступні висновки:

- коефіцієнт оборотності активів щороку зростає, що свідчить про ефективне використання активів підприємства. Фактично, зростає обсяг реалізованої продукції, що припадає на одиницю вартості активів підприємства;
- коефіцієнт оборотності запасів теж зростає, що є позитивним у діяльності підприємства, та вказує на підвищення ефективності використання його запасів;
- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості мав тенденцію до щорічного зниження, що вказує на зниження обсягу реалізованої продукції, що припадає на одиницю вартості дебіторської заборгованості;
- коефіцієнт оборотності обігових коштів теж знижувався, що є негативним у діяльності підприємства і у 2023 році він склав 1,47 од.;
- коефіцієнт оборотності основних засобів мав позитивну динаміку, що вказує на підвищення ефективності використання основних засобів підприємства (рис. 2.3);

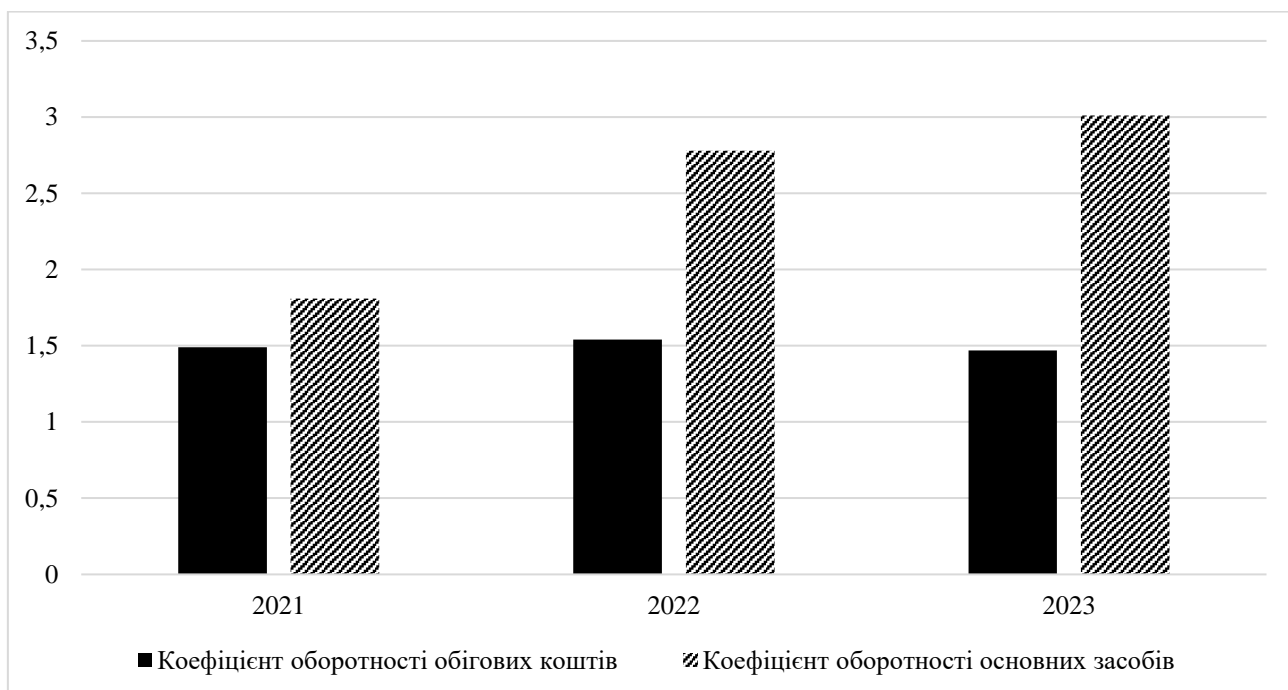

Рисунок 2.3. Динаміка коефіцієнтів оборотності обігових коштів та основних засобів

- тривалість одного обороту активів підприємства щороку знижувалась, тобто позитивна динаміка;

- тривалість одного обороту запасів підприємства щороку знижувалась, отож бачимо позитивну динаміку;
- тривалість одного обороту дебіторської заборгованості щороку зростає, спостерігаємо негативну динаміку;
- тривалість одного обороту обігових коштів зростає, таким чином відмічаємо негативну динаміку;
- тривалість одного обороту основних засобів щороку знижувалась, що є позитивною тенденцією на підприємстві.

2.3. Аналіз прибутку та рентабельності діяльності підприємства

Важливим в оцінці фінансового стану підприємства є визначення фінансової результативності його діяльності, а також показників рентабельності. Абсолютна та відносна ефективність діяльності підприємства є тими критеріями, які визначають фінансову спроможність підприємства та його здатність успішно функціонувати у ринковому середовищі.

Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства наведена в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8. – Оцінка фінансових результатів діяльності підприємства

Показники	Роки			Абс. відхил., тис.грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./2021р.	2023р./2022р.	2022р./2021р.	2023р./2022р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	45098	63319	70597	18221	7278	40,40	11,49
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	31321	47506	48367	16185	861	51,67	1,81

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8
Валовий прибуток, тис. грн.	13777	15813	22340	2036	6527	14,78	41,28
Інші операційні доходи, тис. грн.	497	1401	2876	904	1475	181,89	105,28
Інші операційні витрати, тис. грн.	6913	8455	10222	1542	1767	22,31	20,90
Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	7360	8758	14884	1398	6126	18,99	69,95
Витрати з податку на прибуток, тис. грн.	1378	1701	2761	323	1060	23,44	62,32
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	5970	7056	12123	1086	5067	18,19	71,81

Результати таблиці показують покращення результативності діяльності підприємства. Щороку зростає дохід від реалізації продукції: у 2022 році на 40,4%, у 2023 році на 11,49%. Собівартість продукції теж зростає: у 2022 році на 51,67%, у 2023 році 1,81%. На підприємстві зростає валовий прибуток. У 2022 році він становив 15813 тис. грн, що на 2036 тис. грн більше ніж минулий період; у 2023 році значення цього показника зросло на 6527 тис. грн і склало 22340 тис. грн.

Щорічно зростають інші операційні доходи підприємства. У 2022 році такі доходи зросли на 904 тис. грн у 2023 році спостерігався ріст на рівні 1475 тис. грн. Водночас, зростали і інші операційні витрати: у 2022 році вони зросли на 1542 тис. грн, а у 2023 році на 1767 тис. грн.

Така динаміка сприяла зростанню чистого фінансового результату діяльності підприємства (рис. 2.4). У 2022 році чистий прибуток підприємства становив 7056 тис. грн, тобто він на 1086 тис. грн більше ніж у 2022 році. У 2023 році його значення зросло на 5067 тис. грн. і склало 12123 тис. грн.

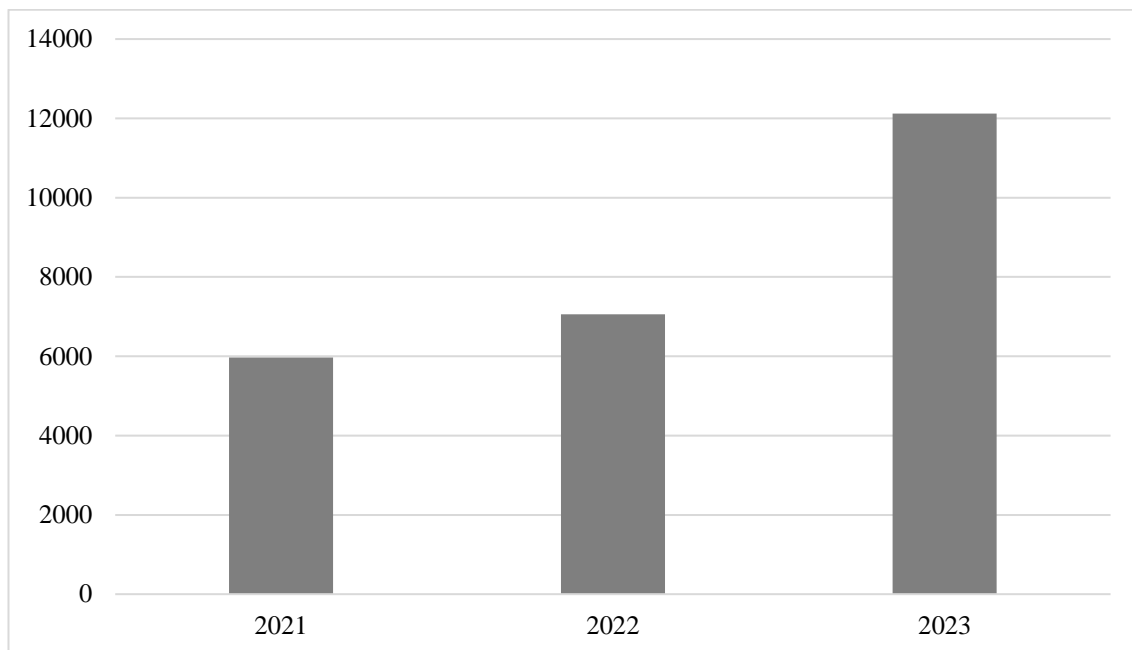

Рисунок 2.4. Динаміка чистого фінансового результату діяльності підприємства

Проведемо аналіз та оцінку рентабельності діяльності підприємства. Розрахуємо такі показники рентабельності діяльності підприємства: рентабельність продажів; рентабельність активів; рентабельність власного капіталу; рентабельність продукції; рентабельність основних засобів; рентабельність виробництва. Вихідні дані для розрахунку показників рентабельності наведено у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9. – Вихідні показники для розрахунку показників рентабельності підприємства

Показники	Роки			Абс. відхил., тис. грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./2021р.	2023р./2022р.	2022р./2021р.	2023р./2022р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Власний капітал, тис. грн.	14750	14750	14750	0	0	0,0	0,0
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	45098	63319	70597	18221	7278	40,4	11,5

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий фінансовий результат діяльності підприємства, тис. грн.	5970	7056	12123	1086	5067	18,2	71,8
Активи підприємства, тис. грн.	55593	64818	74756	9225	9938	16,6	15,3
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	31321	47506	48367	16185	861	51,7	1,8
Середньорічна вартість нематеріальних активів і основних засобів, тис. грн.	24933	22769	23423	-2164	654	-8,7	2,9
Середньорічні залишки оборотних засобів, тис. грн.	30311	41041	47967	10730	6926	35,4	16,9
Середньорічна вартість основних виробничих фондів (основного капіталу), тис. грн.	55244	63810	71390	8566	7580	15,5	11,9

Як бачимо, власний капітал підприємства за увесь період не зазнавав змін. Чистий дохід, як уже відмічалось вище щороку зростає: у 2022 році відмічалось зростання на рівні 40,4%; у 2023 році він зріс на 11,5%. Чистий фінансовий результат діяльності підприємства щороку зростає. У 2022 році він зріс на 18,2%, а у 2023 році зріс на 71,8%. Вартість активів підприємства теж щороку зростала: у 2022 році на 16,6%, а у 2023 році на 15,3%.

Зростання обсягів виробництва та реалізації продукції зумовило зростання собівартості реалізованої продукції. Так, у 2022 році собівартість продукції зросла на 51,7%, а у 2023 році відмічаємо зростання даного показника на 1,8%. Вартість основних засобів за період мала різну динаміку. У 2022 році їх вартість знизилась на 8,7%, у 2023 році спостерігаємо зростання вартості основних засобів підприємства на 2,9%.

Динаміка вартості оборотних засобів мала тенденцію до щорічного зростання. У 2022 році вони зросли на 35,4%, а у 2023 році на 16,9%. Вартість капіталу підприємства за весь період дослідження теж зростала.

За наведеними вихідними показниками розрахуємо рентабельність діяльності підприємства (табл. 2.10).

Таблиця 2.10. – Показники рентабельності діяльності підприємства

Показники	Роки			Абс. відхил., тис. грн.		Відн. відхил., %	
	2021	2022	2023	2022р./2021р.	2023р./2022р.	2022р./2021р.	2023р./2022р.
Рентабельність продажів, %	13,2	11,1	17,2	-2,1	6,0	-	-
Рентабельність активів, %	10,7	10,9	16,2	0,1	5,3	-	-
Рентабельність власного капіталу, %	40,4	47,8	82,2	7,4	34,4	-	-
Рентабельність продукції, %	19,1	14,8	25	-4,3	10,2	-	-
Рентабельність основних засобів, %	23,9	31,0	51,8	7,0	20,8	-	-
Рентабельність виробництва, %	10,8	11,6	16,9	0,8	5,3	-	-

Аналіз показників рентабельності показує різну динаміку (рис. 2.5).

Проаналізуємо цю динаміку:

- рентабельність продаж у 2022 році знизилась на 2,1%, у 2023 році зросла на 6%;
- рентабельність активів щороку зростала: у 2022 році на 0,1%; у 2023 році на 5,3%;
- рентабельність власного капіталу підприємства у 2022 році зросла на 7,4%, у 2023 році знову зросла – на 34,4%;
- рентабельність продукції у 2022 році мала динаміку до зниження, однак вже у 2023 році можемо спостерігати її зростання;
- рентабельність основних засобів підприємства щороку зростала;
- рентабельність виробництва теж щороку зростала.

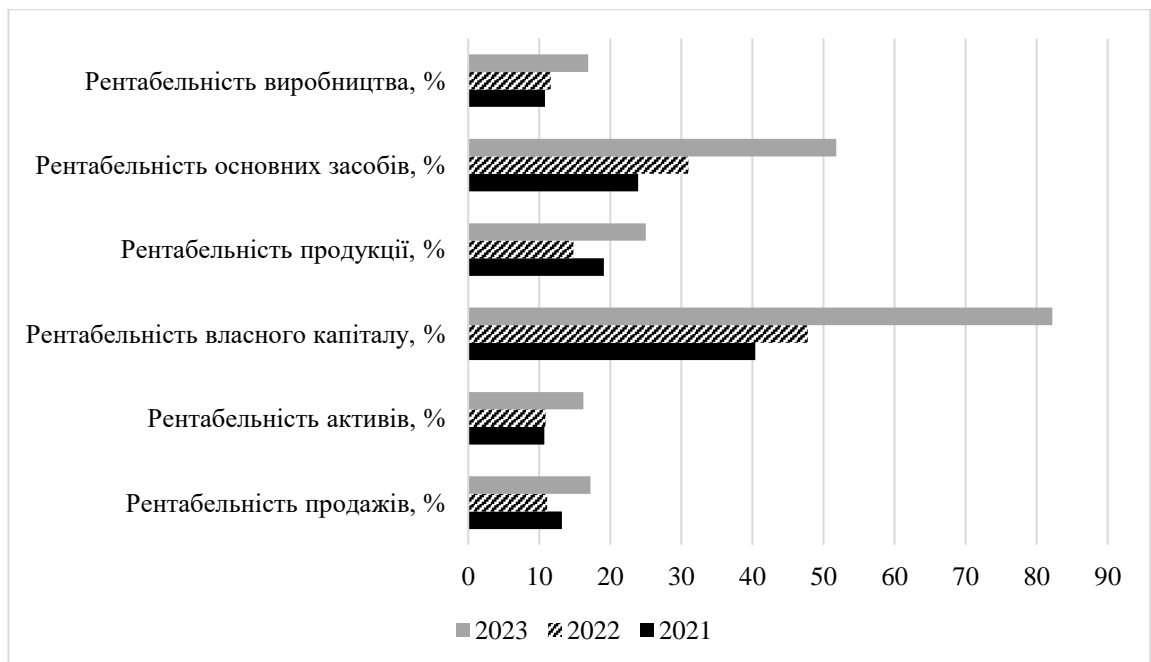

Рисунок 2.5. Динаміка рентабельності діяльності підприємства

У цілому, проведені аналітичні дослідження показали позитивний фінансовий стан підприємства. Підприємство є прибутковим, підвищується його ліквідність, підвищується ефективність використання основних та оборотних фондів тощо.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У кваліфікаційній роботі проведено теоретичні та прикладні дослідження фінансового стану підприємства. У роботі обґрунтовано, що задля забезпечення позитивного фінансового стану, керівники підприємств повинні знаходити оптимальні шляхи вирішення проблем, розробляти антикризові програми розвитку, превентивні заходи, які будуть адаптовані до умов сьогодення. Саме від ефективної фінансової політики залежатиме результативність діяльності підприємства, його можливість масштабуватися у перспективі, а також довгострокове економічне зростання. Проведені дослідження дозволили виділити два основних підходи до сутності поняття «фінансового стану» підприємства: як ефективність використання фінансових ресурсів підприємства та як фінансову спроможність підприємства. Доведено, що фінансовий стан підприємства можна розглядати як його здатність забезпечити власну фінансову спроможність через ефективне використання усіх ресурсів, в т.ч. і фінансових. Фактично, підприємство повинне максимально використовувати усі наявні та потенційні можливості для забезпечення фінансової спроможності. Такими можливостями можуть бути поява нових ринків збуту, збільшення виробничих потужностей, зростання виробничої програми на запити споживачів, професійний розвиток персоналу, освоєння нових видів продукції та технологій і т.д. Вміння використати усі ці можливості визначатиме успіх підприємства. Також важливим є раціональне використання наявних ресурсів: матеріальні, інформаційні, людські, фінансові, техніко-технологічні та ін. Результативність використання ресурсів корелюється із витратами підприємства, отриманням ним відповідного фінансового результату.

У роботі наведено систему показників оцінки фінансового стану підприємства. Обґрунтовано, що в якості завдань оцінки можуть бути наступні: аналіз та оцінка фінансової результативності діяльності підприємства; аналіз та оцінка чистого фінансового результату діяльності підприємства; аналіз та оцінка показників, які характеризують різні види рентабельності діяльності

підприємства; аналізі та оцінці ліквідності підприємства; аналізі та оцінці платоспроможності підприємства; аналізі та оцінці ділової активності підприємства; аналізі та оцінці фінансової стійкості підприємства; аналізі та оцінці фінансових результатів діяльності підприємства.

З'ясовано, що виділяють 5 основних груп показників, які дозволяють оцінити фінансовий стан підприємства:

– показники майнового стану (коефіцієнт зносу основних засобів; коефіцієнт придатності основних засобів; коефіцієнт оновлення основних засобів; коефіцієнт вибуття основних засобів;

– показники ліквідності та платоспроможності (коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт критичної ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності);

– показники фінансової стійкості (коефіцієнт фінансової незалежності/залежності, коефіцієнт фінансової стабільності, коефіцієнт фінансового ризику);

– показники ділової активності (коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності основних засобів, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, тривалість операційного циклу, тривалість оборотності оборотних засобів);

– показники прибутковості та рентабельності (валовий прибуток, чистий прибуток, рентабельність продукції, рентабельність виробництва, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу).

Розглянуто систему управління фінансовим станом підприємства, де виділено принципи управління фінансовим станом, методи управління фінансовим станом та функції управління фінансовим станом. Обґрунтовано, що використовуючи дану систему управлінських інструментів, підприємство зможе сформувати ефективну фінансову політику, розробити фінансову стратегію, і таким чином, забезпечити власну фінансову спроможність.

У другому розділі роботи наведено загальну характеристику підприємства, здійснено аналіз та оцінку основних економічних показників його діяльності. Об'єктом дослідження у даному випадку є підприємство ТзОВ «Алфаінтерпласт». Основними видами діяльності Товариства є виробництво та реалізація продукції із пластичних мас, таких як:

- ящики для хлібобулочних виробів;
- ящики для овочів та фруктів;
- ящики для м'яса та м'ясних виробів;
- ящики для пиво-безалкогольних та лікєро-горілчаных напоїв;
- ящики для молокопродуктів;
- бочки;
- Klinik камери;
- товари широкого вжитку;
- пластикові плити.

Аналіз основних показників діяльності підприємства показав наступні результати. Власний капітал підприємства за аналізований період залишався сталим. Виручка від реалізації продукції щороку зростала. Також, спостерігалось зростання собівартості реалізованої продукції. Спостерігалася тенденція зростання валового прибутку підприємства. Це позитивно вплинуло на отримання чистого фінансового результату діяльності підприємства. На підприємстві відбувалося зниження чисельності персоналу підприємства з 25 осіб у 2021 році до 21 особи у 2023 році. Зростання виручки від реалізації продукції на фоні зниження чисельності персоналу позитивно вплинуло на показник продуктивності праці, який зростав.

На підприємстві у 2022 році відмічалось зниження вартості основних засобів, де відносне відхилення склало 8%. Проте, у 2023 році їх вартість зросла на 11%. Незважаючи на такі коливання вартості основного капіталу підприємства, спостерігався щорічний ріст фондівіддачі, що вказує на підвищення ефективного його використання.

Матеріальні витрати на період 2021–2023 років зростали. Показники ефективності використання матеріальних ресурсів мали різну динаміку. У 2022 році матеріаломісткість продукції знизилась, проте у 2023 році зростала. Таким чином, спостерігалось зниження ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства. На підприємстві була дебіторська та кредиторська заборгованість, які у 2022 році суттєво зросли, однак у 2023 році спостерігається їх зниження.

У роботі проведено аналіз та оцінку фінансового стану підприємства. Такий аналіз показав наступні результати. Коефіцієнт поточної ліквідності, який характеризує здатність підприємства відповідати за своїми поточними зобов'язаннями був досить високим та показує, що оборотні активи підприємства декілька раз перевищує його поточні зобов'язання. Також відмічається тенденція щорічного зростання значення цього показника. Коефіцієнт швидкої ліквідності підприємства, який характеризує його термінову здатність погасити свою заборгованість, щороку зростає і має досить високі показники. Коефіцієнт фінансової незалежності, який характеризує питому вагу власного капіталу у загальній структурі капіталу підприємства, показав, що підприємство на 20-27% готове профінансувати заходи своїм власним капіталом. Коефіцієнт фінансової стабільності показує скільки гривень власного капіталу припадає на кожну гривню зобов'язань компанії. Аналіз показав, що значення цього коефіцієнта є досить високим і свідчить про стійку фінансову стабільність підприємства. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу підприємства характеризує питому вагу його активів, які фінансуються за рахунок позикового капіталу. Аналіз показав, що значення даного показника є досить низьким та не відповідає нормативному значенню. коефіцієнт оборотності активів щороку зростає, що свідчить про ефективне використання активів підприємства. Фактично, зростає обсяг реалізованої продукції, що припадає на одиницю вартості активів підприємства. Коефіцієнт оборотності запасів зростає, що є позитивним у діяльності підприємства, та вказує на підвищення ефективності використання його запасів; коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості мав тенденцію

до щорічного зниження, що вказує на зниження обсягу реалізованої продукції, що припадає на одиницю вартості дебіторської заборгованості; коефіцієнт оборотності обігових коштів теж знижувався, що є негативним у діяльності підприємства і у 2023 році він склав 1,47 од.; коефіцієнт оборотності основних засобів мав позитивну динаміку, що вказує на підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Тривалість одного обороту активів підприємства щороку знижувалась, тобто позитивна динаміка; тривалість одного обороту запасів підприємства щороку знижувалась, отож бачимо позитивну динаміку; тривалість одного обороту дебіторської заборгованості щороку зростає, спостерігаємо негативну динаміку; тривалість одного обороту обігових коштів зросла, таким чином відмічаємо негативну динаміку; тривалість одного обороту основних засобів щороку знижувалась, що є позитивною тенденцією на підприємстві. Аналіз показників рентабельності показав різну динаміку. Рентабельність продаж у 2022 році знизилась на 2,1%, у 2023 році зросла на 6%; рентабельність активів щороку зростала; рентабельність власного капіталу підприємства щороку зростала; рентабельність продукції у 2022 році мала динаміку до зниження, однак вже у 2023 році відбулося її зростання; рентабельність основних засобів підприємства щороку зростала; рентабельність виробництва теж щороку зростала.

Таким чином, проведені дослідження показали в цілому, достатню фінансову спроможність підприємства. Проте, мінливі умови середовища потребують постійного пошуку шляхів покращення фінансового стану підприємства. Тому, спробуємо визначити та розробити основні напрями покращення фінансового стану підприємства. Передумовою на шляху вибору напрямів покращення фінансового стану підприємства є обґрунтування інтересів підприємства з фінансової позиції. Серед таких інтересів варто виокремити:

- збільшення чистого фінансового результату діяльності підприємства;
- формування оптимальної структури капіталу підприємства;
- забезпечення оптимального співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей;

- зростання коефіцієнтів ліквідності підприємства;
- зростання коефіцієнтів платоспроможності підприємства;
- зростання рівня різних видів рентабельності підприємства;
- зростання коефіцієнтів ділової активності підприємства;
- забезпечення інвестиційної привабливості підприємства;
- збільшення рівня залучення та використання фінансових ресурсів підприємства.

Серед основних напрямів покращення фінансового стану підприємства виділимо наступні [29,30]:

- збільшення виручки від реалізації продукції підприємства;
- зменшення витрат на виробництво та реалізацію продукції підприємства;
- оптимізація дебіторської (факторинг, форвейтинг) та кредиторської заборгованостей підприємства;
- реструктуризація активів підприємства, що спрямовано на оптимізацію структури та складу активів підприємства, трансформація їх у грошову форму;
- вчасне прогнозування та планування фінансового стану підприємства, виявлення відхилень від нормативних значень;
- підвищення ефективності використання персоналу підприємства;
- підвищення ефективності використання основного та оборотного капіталу підприємства;
- підвищення ефективності використання запасів підприємства;
- збільшення частки ринку, тобто присутності підприємства на відповідному сегменті ринку;
- удосконалення маркетингової політики (асортиментної лінійки) підприємства;
- удосконалення цінової політики підприємства;
- удосконалення стосунків із різними групами стейкхолдерів;
- оптимізація власного та позикового капіталу підприємства;

– «зменшення величини поточних зобов'язань; збільшення вартості оборотних активів; зменшення вартості запасів (для поточної ліквідності); збільшення величини грошових коштів (для абсолютної ліквідності). Отже, змінюючи прогностні значення визначених складових показника ліквідності можна керувати фінансовим станом підприємства» [31];

– розробка фінансової політики та фінансової стратегії розвитку підприємства;

– стимулювання продаж продукції підприємства («надання знижок покупцям, застосування сезонних акцій та розпродажів, помірним зменшенням цін, застосуванням масової реклами, використання персонального продажу» [32]).

Також вважаємо, що фінансовий стан підприємства залежить від впливу багатьох чинників, які слід вивчати та оцінювати в процесі їх дослідження. Серед таких чинників варто виділити як зовнішні, так і внутрішні наступні. Кожна група чинників здійснює різний вплив на фінансовий стан підприємства. Досліджуючи внутрішні чинники впливу на фінансовий стан варто виділити серед них такі як:

- фінансова стратегія розвитку підприємства;
- рівень ефективності управління підприємством загалом;
- рівень організації маркетингових досліджень на підприємстві;
- ринки збуту продукції;
- рівень ефективності використання ресурсів підприємства;
- рівень запасів, що перебувають на підприємстві;
- організаційна структура управління підприємством;
- загальна концепція розвитку підприємства.

Серед зовнішніх чинників впливу на фінансовий стан підприємства доцільно виділити наступні:

- стан розвитку економіки;
- рівень розвитку конкурентного середовища;

- рівень інфляції;
- рівень розвитку грошово-кредитних відносин;
- рівень податкового навантаження;
- стабільність політичної ситуації.

В результаті проведених аналітичних досліджень можна виділити такі слабкі сторони у забезпеченні позитивного фінансового стану:

- зниження рівня фінансової незалежності підприємства;
- зниження коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості;
- зниження коефіцієнту обіговості оборотних коштів;
- недосконала структура структури капіталу підприємства.

Для досліджуваного підприємства пропонується обрати фінансову стратегію, яка спрямована на розробку детального плану покращення фінансового стану підприємства, використовуючи ряд відповідних фінансових методів та інструментів. В якості фінансової стратегії пропонується обрати стратегію фокусування, яка дозволить зосередитися на найбільш вагомим напрямках забезпечення фінансового стану підприємства.

Для підприємства пропонується проєкт оптимізації виробничого процесу, який дозволить скоротити простої обладнання, зменшити витрати на виробництво продукції. На підприємстві простої обладнання, які пов'язані із заміною деталей, штампів і т. д. складають в середньому 0,6 год на зміну. Також виникають простої в процесі передачі зміни, які становлять 0,3 годин на зміну. Таким чином, час роботи виробничого обладнання знижується, що негативно впливає на виручку від реалізації продукції та на собівартість виготовлення продукції. Також знижується виробнича потужність підприємства, неповне завантаження обладнання.

Оптимізація виробничого процесу на підприємстві дозволить підвищити обсяг випуску продукції та забезпечити зростання виручки від реалізації продукції на 15%, а собівартість продукції знизити на 5%.

Визначимо прогностні значення виручки від реалізації продукції:

2025 рік: 81186 тис. грн;
2026 рік: 93364 тис. грн;
2027 рік: 107369 тис. грн.

Собівартість продукції становитиме по роках відповідно:

2025 рік: 45948 тис. грн;
2026 рік: 43500 тис. грн;
2027 рік: 41325 тис. грн.

Відповідно, валовий прибуток підприємства складатиме:

2025 рік: $81186 - 45948 = 35238$ тис. грн;
2026 рік: $93364 - 43500 = 49864$ тис. грн;
2027 рік: $107369 - 41325 = 66044$ тис. грн.

Рентабельність продаж становитиме:

2025 рік: $35238/81186 = 43,4\%$;
2026 рік: $49864/93364 = 53,4\%$;
2027 рік: $66044/107369 = 61,5\%$.

Таким чином, розрахуємо приріст показників, які характеризують фінансову спроможність підприємства:

Приріст виручки від реалізації продукції:

2025 рік: $81186 - 70597 = 10589$ тис. грн;
2026 рік: $93364 - 81186 = 12178$ тис. грн;

2027 рік: $107369 - 93364 = 14005$ тис. грн.

Зниження собівартості продукції:

2025 рік: $48367 - 45948 = 2419$ тис. грн;

2026 рік: $45948 - 43500 = 2448$ тис. грн;

2027 рік: $43500 - 41325 = 2175$ тис. грн.

Зростання валового прибутку підприємства:

2025 рік: $35238 - 22340 = 12898$ тис. грн;

2026 рік: $49864 - 35238 = 14626$ тис. грн;

2027 рік: $66044 - 49864 = 16180$ тис. грн.

Зростання рентабельності продаж:

2025 рік: $43,4 - 17,2 = 26,2\%$;

2026 рік: $53,4 - 43,4 = 10,0\%$;

2027 рік: $61,5 - 53,4 = 8,1\%$.

Таким чином, наведені розраховані значення показників показують про доцільність оптимізації виробничого процесу, що дозволить покращити фінансовий стан підприємства.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Крючко Л.С. Оцінка фінансового стану підприємства – сутність та необхідність. *Ефективна економіка*. 2012. №12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1613>.
2. Солодка Т. Сутність та оцінка фінансового стану та фінансових результатів підприємства. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3012>.
3. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. Фінанси підприємств: підручник. ДВНЗ КНЕУ ім. Вадима Гетьмана. 8-ме вид., перероб. та допов. Київ: КНЕУ, 2013. 520 с.
4. Заніздра В.С., Мельник Т.А. Економічна сутність фінансового стану підприємства. *Наукові записки*. 2012. Вип.12, Ч.ІІ. URL: Chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfefindmkaj/https://core.ac.uk/download/pdf/84825219.pdf.
5. Про затвердження положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>.
6. Панасюк В.М., Бойчак М.В. Визначення сутності фінансового стану та фінансової звітності підприємства в системі обліку. Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія». 2020. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfefindmkaj://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41043/1/19.pdf.
7. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 566 с.
8. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ: Атіка, 2004. 480 с.
9. Коломієць Н.О., Павліченко В.М., Коломієць О.П. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану як основи ефективного управління підприємством. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського*

господарства імені Петра Василенка. 2017. Вип. 185. С. 223–230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg_2017_185_28.

10. Мішура В.Б., Спіцин В.Є. Економічна сутність, аналіз та оцінка фінансового стану підприємства. 2017. №3(24). С. 121–126. URL: http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/science_vesnik/%E2%84%963.

11. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій. Лист Державної податкової адміністрації України від 27.01.1998 р. № 759/10/20-2117. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/GDPI1722>.

12. Павленко О.І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2010. № 2(19). С. 72–78.

13. Кіндрат О.В. Сутність та зміст поняття «фінансовий стан підприємства». *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.7. URL: chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcgclcfndmkaj/https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2011/21_7/207_Kin.pdf.

14. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2010. 662 с.

15. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: навч. посібник. вид. 2е. без змін. Київ: КНЕУ, 2009. 592 с.

16. Білик М.Д. Фінансовий стан підприємства: теорія, методика. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. №5. С. 86–92.

17. Коробов М.Я. Фінанси промислових підприємств: підручник для студ. екон. вузів і факультетів. Київ: Либідь. 2010. 160 с.

18. Чепка В.В., Свідерська І.М., Гавриленко Ю.О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №19–20. URL: chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcgclcfndmkaj/http://www.investplan.com.ua/pdf/19-20_2020/17.pdf.

19. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 3-тє вид. випр. та допов. Київ: Знання, 2004. 294 с.

20. Дзюбенко О.М. Властивості фінансового потенціалу як об'єкта економічного аналізу. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2017. Вип. 3 (38).
21. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. Фінансова діяльність підприємств: підручник. Київ: Либідь, 2002. 384 с.
22. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020, 700 с.
23. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 531 с.
24. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посібник. Київ: Знання, 2000. 380 с.
25. Фещенко О.П. Управління фінансовим станом корпорацій: сутність та принципи організації. *Ефективна економіка*. 2016. №12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5344>.
26. Яворський А.А. Управління фінансовим станом підприємства в кризових умовах. *Економіка і суспільство*. 2016. Випуск №6. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/6_ukr/41.pdf.
27. Лиса О.В., Маєр Д.Д. Деякі аспекти управління фінансовим станом підприємства. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. URL: http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2020/61_2020/32.pdf.
28. Дяченко С.А. Розвиток методів управління місцевими фінансами в умовах реформи децентралізації. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/29.pdf.
29. Ладунка І.С., Кучеренко Є.А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах. *Економіка і суспільство*. 2016. Випуск №5. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/5_ukr/33.pdf;
30. Рудницька О., Біленька Я. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2009. № 639. С. 132–138.

31. Набатова Ю.О., Чорненко О.С. Шляхи та напрямки поліпшення фінансової діяльності суб'єкта господарювання. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/78.pdf];

32. Юрій Е.О., Руснак Т.В. Шляхи покращення фінансового стану підприємства в сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск № 16. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/85.pdf)

ДОДАТКИ